

CANIGÓ

ARoca

**GARATJE
EL GRAN TOURISMO**

Gasolina i Lubricants

**LLANTES DE LES MILLORS
MARQUES**

**Tota mena de accessoris
PER A**

AUTOMOVILS

PIANA I MIRABENT

Av. Juárez 66
Apartat Correu 142

MEJIC, D. F.

Teléfon Eric. 7032
„ Mex. 17 Neri

"ANITA"

Brodats, Puntos Catalanes, Nuviatjes,

Especialitat en els encàrrecs. o o o

Av. Madero, F. I. 57. o Tel. Eric. 4142.

o o o o o o o o o o Méjic, D. F.

GRAN
DOLCERIA
I PASTISSERIA

LA FLOR DE MEJIC

Capuchinas
I Bolívar

ELS MILLORS DOLÇOS
I PASTELLS

C. TORRALLARDONA I GERMA

LA PERLA

FABRICA DE MISTOS.

Ramon Rovirosa.

2a. MERCADO, 25 APARTAT 829

MEJIC, D. F.

DOLCERIA,
PASTISSERIA I CAFE

La Mallorquina.

El millor assortit de pastells adornats
i caixes per a obsequi.

Vins i licors de les marques més acreditades

Conserves de totes menes i marques

ANDREU PAYTUVI

AV 16 SEPTIEMBRE, 47 - (D'AVANT A MOTOLINIA) TELEFON ERIC. 1791
MEJIC, D. F.

INESTA GERMANS

- Magatzemistes i Fabricants de -

- - - - Vins i Licors - - - -

Importadors Directes de Conserves
i Olis Espanyols.

4a. CORREO MAYOR 60.

TELEFON ERICSSON 5310

MEJIC, D. F.

◀ ◻ ◻ ◻ ▶

Representants Unics del
Xocolata Torrent, de Bañolas.

Importadors d'Ultramarins
Unics Representants en els Estats de
l'acreditada
Fábrica de Mistos
"LA MARITIMA."

DOLCERIA, PASTISSERIA
— I CAFE —
LA FLOR DE AMERICA

Av. Isabel la Católica, 7 - -
- - Teléfon Ericsson, 80-50.

JOAN GELADA

Nostre

XACOLATA AMERICA

és d'istil netament espanyol.

Nostre

BISCUIT GLACE

és lo que ha portat més fama a aquesta casa.

O ♦ A ♦ CARLES

Sucessor de MAURICE RAOUB - DUVAL

Comissió - Importació - Exportació

Av. BALDERAS, 62 - APARTAT 1359

Méjic, D. F.

Gran Restaurant i Cantina

◇◇ DEL ◇◇

ORFEO CATALA, S. A.

2a Bolivar 21 - Méjic, D. F.

DALMAU Y PUIG.

Servei a la carta. — Es reben abonats.

Es serveixen banquets a domicili.

GRAN ASSORTIT DE VINS

I LICORS ESTRANJERS.

SERVEI RAPID I ESMERAT.

TABAQUERIA COLON

DE

ENRIC DALMAU

CIGARRILLOS I PUROS

DE - TOTES - MARQUES

GRAN ASSORTIT DE CIGARRILLOS EGIPCIS

VENDES AL ENGROS Y AL DETALL

4a. BOLIVAR 35 (BAIXOS DEL TEATRE COLON)

TEL. ERIC. 51-19

MEXICO, D. F.

Safont i Bosch

Constructors i Contratistes

Av. Francisco I. Madero 10, despatx 5

Apartat 1921. - Teléfon Eric. 9903.

Méjic, D. F.

Trajos bons, baratos i ben tallats,
sols a **LES NOVETATS.**

2a BOLIVAR. 22

(devant del Orfeó Catalá, S. A)

LA CORONA

Fábrica de Mistos.

4a. Gorostiza i Av. del Trabajo.

————— Teléfons: —————

Eric. 90 54 Mex. 64-66 Negro

Apartat Correu 160

Cable: ALMOCIA.

Almela, Montull & Cia.

————— MEXIC, D. F. —————

MAGATZEM
DE FUSTES

i Tallers Mecànics
de Fusteria i Caixes per a
embalatje.

EL PROGRESO
M. PUIG MASERAS.

Calzada del Niño Perdido, 41
Apartat 5313

Teléfonos: { Mexicana 402 Neri
Ericsson 691

MEJIC, D. F.

CANIGÓ

REVISTA MENSUAL CATALANA

Any II.

Méjic, Febrer de 1919.

Núm. 9.

CRONICA

Fa alguns dies ja, que degut a les notícies rebudes d'Espanya amb motiu del últim moviment nacionalista, tingueren lloc a Méjic algunes lleugeres manifestacions, privades i per medi de la premsa, sobre'l concepte que mereixia l'actuació dels nacionalistes o autonomistes bask i catalans.

La majoria d'aquestes manifestacions desgraciadament foren equivocades, i d'elles ja ens ocupem en altre part; emperó lo que més ens ha cridat l'atenció, és veure resorgir la tristement célebre figura d'aquell Don Clodoaldo, que des de la premsa madrilenya de fa alguns anys menaçaba arrasar a Catalunya i semblar-la de sal.

Com és de suposar, aquest ressorgiment no podem passar-lo per alt, i més si tenim en compte que enclou una determinada campanya en contra dels catalans de Méjic.

En el número de la—diguem-ne revista—castellana «Iberia» que's publica a Méjic, llegim que té el propòsit de fer unes «Llistes Negres» en les que hi figurin els noms de tots aquells catalans que facin una decisiva campanya en favor dels ideals nacionalistes de Catalunya, publicant a més dels noms, els domicilis, les cases on treballen, per a que aixís es pugui buscar la

manera de boicotejar-los, i si pot ésser, expulsar-los del país.

Nosaltres, els que escribim CANIGO, no solsament per companyerisme periodístic, sinó que per ajudar-los en aquesta patriòtica tasca (?), oferim a «Iberia» els nostres noms, domicilis i demés requisits a fi d'estalviar-los feina, posant-nos a la seva disposició en tot i per tot.

Des de aquestes columnes enviem al senyor Juan José de Castro, madrileny de pura cepa, ex-ferrerista a Espanya, periodista ventatjista i bastoner d'ofici, a més d'algun càrrec que podriem dir-ne oficial, per lo aprop que està de determinada personalitat d'alta representació en la colònia espanyola, al senyor Castro, repetim, li enviem la nostra felicitació per haver sapigut interpretar tan meravellosament la figura d'aquell Don Clodoaldo de que parlavem.

En el mateix número de l'esmentada revista hi llegim un article parlant sobre l'importància industrial de Catalunya, i pel seu contingut hem sapigut que degut a la protecció del Govern espanyol, la indústria de Catalunya, i especialment la de Barcelona, poden sostenir-se i tenen vida pròpia; el dia que'l Govern obri les portes a Inglaterra per a comerciar amb la agricultura, allavors, adéu indústria catalana.

Això és segons els senyors de «Iberia». ¿Què es pensen que fer un article de caràcter comercial, com pretenen que sigui aquest, es fa com aquell que fabrica versos al engros? No, senyor Castro i demés companys martres; si un poeta vol escriure un article comercial, mai tocarà bola; començarà per parlar de l'importància comercial del port de Bilbao—per exemple—i acabarà cantant els crepuscles de Xoximilco.

L'esmentat article no ens el prenem en serio perquè no val la pena; millor dit, ho guardem per una altra ocasió.

Item més. En la mateixa revista aprofita l'ocasió de parlar d'en Capella per a atacar el gust artístic dels

catalans, com si una regió que té un teatre propi de llurs costums i amb sa llengua no fossin res; com si tota la literatura catalana, amb son estol de notables escriptors no tingués cap valor en la cultura d'un poble; recordin, senyors de «Iberia», que mentre a Madrid en Martínez Sierra escribia articles en els diaris explicant el significat de la seva obra dramàtica «El Reino de Dios», a Barcelona, creient al públic com el de Madrid, seguia el mateix camí de publicar articles explicatius, i solsament ne publicà un; al dia següent la premsa li preguntava si es pensava que'l públic de Barcelona era llec en coses de teatre.

El públic de Barcelona no és inculte, senyors de «Iberia»; cal que es ficsin en no canviar la paraula incultura amb la d'indulgència. Quan vostés hagin estudiat la psicologia del poble de Barcelona, allavors parlaré, are no; mes per això fora precis que deixessin de publicar la revista «Iberia», perquè el paper va molt car i és cosa de no malgastar-lo; que agafessin un vapor i tornessin al suelo patrio, dedicant-se al estudi d'aquests problemes que vostés volen discutir desconeixent-los.

Ah, no es descuidin d'allò de les Llistes Negres; nosaltres tenim pensat publicar-ne unes amb el nom de Llistes Blanques que faran tornar vermells a més de quatre inmaculados.

Hasta una altre, Don Clodoaldo i escudero.

Assoeiació Protectora de l'Ensenyança Catalana. - - Barcelona.

Un dels més fermes fonaments que podem assentar per a la reedificació del Casal de les patries llibertats, és la instrucció dels nostres infants a base de lletra i esperit catalans (sense perjudici del coneixement que puguin adquirir d'altres idiomes).

I aixó no pot pas fer-se sense quantiosos recursos econòmics que devem reunir entre tots per a destinar-los al foment i vulgarització d'aquell criteri en les pràctiques de l'ensenyança primària.

CATALANS:

L' ASSOCIACIO PROTECTORA DE L' ENSENYANÇA CATALANA, precisament creada per a aconseguir aquest nobilessim objecte, acut a tots vosaltres, sense distinció de matços ni tendències polítiques ni socials, per a sollicitar la vostra cooperació

Inscriuiu-vos, doncs, en ses llistes de socis i mereixeu bé de la Patria.

EL CONSELL DIRECTIU.

NOUS SOCIS:

No. 9	—	Ramon Centellas	Méjic.	12	Ptes.	anyals.
„ 10	—	Enric Bausá	„	12	„	„
„ 11	—	Agustí Grosset	„	12	„	„
„ 12	—	Conrado Guasch	„	12	„	„
„ 13	—	Melcior Cardó	„	12	„	„
„ 14	—	Santiago Bové	„	12	„	„
„ 15	—	Enric Mauri	„	12	„	„
„ 16	—	Feliu Colomer.	Ventoquipa	12	„	„
„ 17	—	Francesc Riera	Méjic.	12	„	„

NOTES.—Les quotes de soci són voluntaries, des de dotze pessetes a seixanta anyals per als socis numeraris, considerant-se protectors als qui paguin major quantitat.

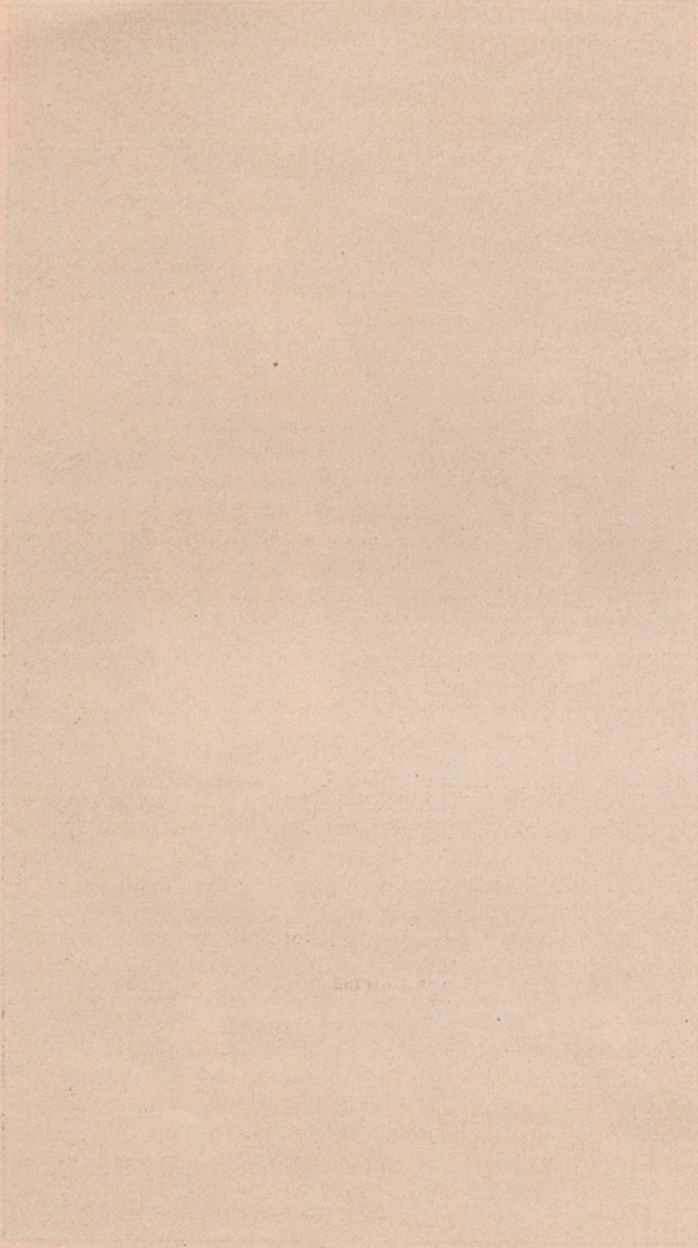
Per a inscripcions, demaneu propostes i estatuts a la Delegació dels Estats Units Mejicans: Apartat 410, 5a. Arcos Belem, 75, Méjic, D. F.

*Els nens Elvira i Lluís Pueyo, dos
aixerits pagesets que'l dia de l'última
festa de la Beneficencia Espanola
varen baixar a donar - hi un tom.*

CANIGO.

Febrer 1919.

MEMORIAESQUERRA

MEMORIAESQUERRA
MEMORIAESQUERRA
MEMORIAESQUERRA
MEMORIAESQUERRA

El Problema Catalá a Méjic.

AMB motiu del moviment autonomista—no nacionalista—desenrrotllat últimament a Catalunya, i que ha arribat fins a nosaltres, s'ens han donat a conèixer les valioses (?) personalitats amb que contem en el *seno* de la colònia catalana de Méjic.

Com que l'esmentat moviment semblava tenir importància mundial, els diaris de la ciutat dels palaus cregueren convenient parlar-ne, emperó en parlaren d'una manera que demostrava l'importància que per ells tenia el problema catalá, i acte seguit iniciaren una *encuesta*, com ne diuen per aquí, *interviuint* a les persones que'ls indicaven.

Hi va haver senyor que solsament s'havia vist el nom impres en la capçalera de les factures comercials de casa seva, altres que ni aixó, i algun afanyós de véure-se'l a cada pas al peu d'un article, fos de lo que fos, encare que fos parlant de l'influència del formatge de bola en les futures conferències de la pau.

De totes aquestes *interviews*, les que més ens cridaren l'atenció foren la del senyor Alvarez Ribas, i la que'n podriem dir a *duetto* entre'l senyor Casamajó i el senyor Francesc de Paula Juanico, president i secretari respectivament—que Deu els conservi els càrrecs—del Orfeó Catalá de Méjic.

En la *interview* del *duetto* de referència llegirem coses que ja sabem, perquè el Sr. Juanico está cansat de repetir-les, ¿no s'en recorden? és alló de les Bases de Manresa; la fundació de la Lliga; la formació de «La Veu»; lo del tot o res; i sobre tot aquella manera tan familiar de tractar a les personalitats catalanes com si fossin de la família.

Tot aixó no ens estranya, al fi i al cap ens fem l'efecte de que a la colònia catalana de Méjic hi tenim un fonógraf que sempre toca el mateix disc: l'eterna cançó de les enyorances d'una joventut perduda en les ubérrimes terres d'Anahuac.

Referent a la del senyor Alvarez Ribas, la cosa és més seria, perquè enclou una equivocació—i no en volem dir una altre cosa—en lo que respecta a la política catalana.

En el senyor Ribas, per llur intel·ligència, per la missió que l'ha portat a les Amèriques i per la tasca que ve desenrrotllant, fa que sigui imperdonable aquesta equivocació, per alguns; pels altres, falta de sinceritat. La seva darrera *interview* publicada en «El Pueblo», ha vingut a demostrar-nos que la defensa de Catalunya a les Amèriques seria molt migrada si s'en tenien de cuidar aquests que per la seva representació i personalitat, arriben a un moment en que son deure inel·ludible és la defensa dels interessos de Catalunya.

Es cert que quan la vida d'un home és de complerta independència pot enfrontar-se amb tot alló que pugui perjudicar interessos creats; emperó quan aquesta independència és relativa, solsament aparent, entenem que ans que parlar amb perjudici d'una causa, en lloc de defensar-la, perquè aquesta és filla de l'aspiració d'un poble, que no és una causa d'avui; que

no és el penó d'un grup polític, creiem que lo més natural és callar: l'adulació sempre és mostra de servilisme, fins amb aquells que tenen la pretensió de predicar idees de renovació i de llibertat.

La propaganda i l'afany de notorietat no deuen buscar-se per aquests camins; és una equivocació, és una greu equivocació que pot portar amargs desenganys.

En totes les *interviews* que s'han publicat en els diaris «El Pueblo» i «El Demócrata», en cap d'elles s'ha parlat amb la claretat necessària del problema català; de son naixement; de la justificació de la seva actitud; del perquè de la paraula nacionalitat catalana, ni de desfer aquesta incògnita de la paraula separatista.

Ens sembla que tot això és quelcom més interessant que tot allò de la Lliga, de «La Veu», i del concepte que mereix en Maura, ¿no els hi sembla, senyors Ribas i Juanico?

Si tenim de ser catalans; si com a catalans ens rebelem contra aquells que llogen estigmes infamants contra Catalunya, cal que al preparar-nos a defensar-la, ho fem sense cap classe de por a les conseqüències; pensem que un ultratge a Catalunya no és fet solsament a la nostra terra, sinó que també és contra els nostres pares, contra els nostres fills, contra la nostra mateixa personalitat.

Compremem que la nostra actuació política fora de Catalunya no deu ser tan intensa ni tan activa com la que podriem desenrotllar allà baix, emperó sí tenim l'absoluta convicció de que deu fer-se una campanya de reivindicació demostrant als mejicans que lo que demana Catalunya no és un pecat; que nosaltres no som els eterns malcontents d'Espanya; que tenim tota una història que justifica la nostra actitud, i més que res, un munt d'ultrages inferits per Espanya a Catalunya, que demostren l'etern enuig de Castella contra Catalunya.

Així és com entenem nosaltres que deu parlar-se de Catalunya, justificant-la davant del món de que si un defecte té aquest poble, és el de volguer ésser lliure i no anar a la saga d'un poble enlluernat per les antiqüeles de les bailarines i toreros.

És ben sensible que per un afany d'exhibició o per un excés de propaganda s'arriui a fer el ridícol, i lo que és més greu: negar l'existència d'aquelles coses que, com el sentit comú, donen al home un aspecte de civilitat, perque volguer presentar el problema català com un de tants aspectes insubstancials de la política espanyola, és innocent; és demostrar que no es viu el moment actual de la nostra vida política d'allà; és demostrar ignorància en el procés d'un fet polític que deuriem seguir pas a pas; és, en una paraula, viure abstret, incomunicat amb l'esperit de Catalunya, i així, en aquells que han donat proves de catalanitat entre nosaltres, en aquells que s'han cregut poc menys que representants genuïns de tot allò que fos català a Méjic, és imperdonable.

E. BLANCH.

De Catalunya Estant

FELICITEM-NOS.

Catalunya, la patria dels nostres amors, aquesta nostra amorosa mare, quin pervindre es presenta esplendorós i ple de vida, que podrà sens dupte ben prompte gaudir d'aquella llibertat que la farà mestressa i senyora de tot lo seu, pot estar granment satisfeta dels seus amorosos fills, quins tots a l'hora, els uns baix un aspecte, els altres amb procediments que han cregut llògics i naturals, hauran contribuït tots plegats al consegüent d'aquesta llibertat benhaurada que'n forma d'Autonomia, s'apropa, després d'anguniosos i llargs temps d'una esclavitut certa i forçosa.

L'hora de les justes reivindicacions s'acosta, les ponentades ja no venen tan fortes. prova inequívoca de que ja han perdut la seva força maleïda mil voltes per nosaltres els nacionalistes catalans, que veiem en elles el jou del tirá opressor que ofegava els nostres justos clams de justícia, amb disposicions i lleis establertes justament per a ofegar les nostres dignitats nacionalistes.

Avui, mercés al esforç dels catalans tots, veiem ja en l'horitzó el sol resplendent que ha de dur-nos a passos agegantats al assoliment de la llibertat tan esperada, llibertat que representarà per a la nostra aimada Catalunya, el retorn d'aquells jorns de glòria, d'avenç i de millorament per a tots els catalans, que haurem d'estar sumament satisfets de veure adreçada i en el lloc d'honor que li correspon, an aquesta nostra Patria altre volta lliure, altre volta completament senyora de lo seu, poguent per tant fer ostentació de la seva riquesa, dels seus projectes d'engrandiment i espandiment, i tornar altre volta a expedir les seves savies i justes lleis, el seu floreixent comerç i la seva no menys esplendorosa indústria, arreu del món.

Cal estar doncs, catalans, preparats perque l'hora de fer justícia a Catalunya s'apropa evidentement; cal que tothom es prepari per a celebrar-ho dignament. Els catalans tots hi han contribuït an aquesta llibertat tan preuada de nostra Patria; els *leaders* del Nacionalisme amb el seu probat braó i amb els seus actes de govern; els altres amb l'apoi que han prestat an aquests i sobre tot amb la confiança que'ls hi han tingut. Uns i altres han complert com a bons; la Patria us en restará eternament agraida.

NOTICIARI.

Ha mort el ferm catalá En Cosme Vidal, conegut en el món literari amb el nom de Josep Aladern. El seu últim treball sigué la poesia dedicada a CANIGO. (1)

(1) Vegis nostre número 6.

El caràcter bondadós i afable del finat el feien simpàtic a tothom; el seu major gust era la formació d'una biblioteca, en la que hi esmerjava els seus cabals, passant-hi la major part de les hores que tenia desocupades.

Havia publicat varis llibres de poesíes, novel·les, obres teatrals, estudis filològics, etc. aixís com un Diccionari popular de la llengua catalana.

La seva mort serà molt sentida pels que s'honoraven amb la seva amistat.

Actualment a Catalunya i arreu d'Espanya está fent gran malvestat la passa de *grippe*. Per lo que atany a Catalunya, és gran el nombre dels que han estat i estan atacats d'aquesta malaltia; rarament es trova una família en que algun individu de la mateixa no hagi sofert les conseqüències, i menys mal si han tingut la sort de no plorar alguna perdua.

Les juventuts nacionalistes adherides a la Lliga Regionalista s'han constituït en federació a fi de fer feina positiva i beneficiosa als interessos morals i materials de Catalunya.

Donat l'entusiasme amb que's concurreix a aquest aplegament d'iniciatives patriòtiques, esperem resultats afalagadors per a nostra Patria.

Victima de l'epidemia gripal ha mort En Josep Morató i Grau, redactor en cap de «La Veu de Catalunya».

Literat exquisit, era ben conegut i apreciat en el món de les lletres. Era autor de varies obres dramàtiques i algunes novel·les que havien obtingut molt èxit.

La mort ha sorprès an En Morató en la flor de la seva vida, quan més es podia esperar del seu talent privilegiat i de la seva inspiració inestroncable. (1)

En Domingo Juncadella Ballbé, col·laborador de CANIGO, jove poeta de qual inspiració n'esperen molt les lletres catalanes, ha estat premiat amb la Flor Natural en els Jocs Florals de Sans d'enguany, pel seu «Poema de l'amor preclar».

A Rubí tingué lloc l'inauguració del tranvia elèctric que uneix aquesta vila amb Barcelona, passant per Sant Cugat. Per a celebrar-ho hi hagué xampany d'honor, Te Deum, àpet i varies festes populars.

L'Ajuntament de Sabadell ha acordat donar el nom d'En Prat de la Riba a la gran plaça del Vallés. Hi ha el projecte d'aixecar-hi una columna que perpetui l'amor dels sabadellencs al gran patrici.

La ciutat de Terrassa projecta celebrar un homenatge a Mr. Pearson, quan el ferrocarril elèctric de Les Planes, Sant Cugat i Rubí arribi a aquella ciutat. Serà un testimoni d'agraïment per haver salvat la gran indústria catalana amb la forsa elèctrica provinent de les grandioses obres hidràuliques.

(1) Com un homenatge als dos malaguanyats desapareguts, En Aladern i En Morató, publiquem en altre lloc el primer capítol del opuscle «Joves i Vells», del primer, i el conte «El Caminant», del segon. (N. de la R.)

Joves i Vells

L'obra dels vells

CREC sincerament que ja és arribada l'hora de debatre en públic aquest interessantíssim tema literari, amb tanta valentia afrontat per en Victor Catalá en el seu discurs presidencial dels Jocs Florals d'enguany.

És hora ja de que nostres escriptors, joves i vells, en un rapte de sinceritat, se mostrin tal com ells són convertint en paraula tot lo sentiment rancuniós que dins de sos pits alberguen. No és pas d'avui que'l poble catalá se divideix en banderfes i está tacat del personalisme; en Jaume I ja hagué d'héure-se-les valentament amb aquesta calamitat tan catalana, i encara'ls seus fills ne foren víctimes. D'aleshores ençá que la nostra historia és un seguit d'aquestes divisions i no serem nosaltres certament, els destinats a acabar-les, ni sols a apaibagar-les, segons estem veient ara meteix amb lo que ha passat en la festa dels Jocs Florals. A falta d'altres motius per la discòrdia, ara havem inventat la divisió entre joves i vells.

Peró pregunto jo: ¿és possible que dintre l'etern procés de l'història de la literatura s'hi pugui comprendre com a factor decisiu de la qualitat de la producció literària la més o menys edat del escriptor? Les obres bones, les obres immortals, ¿se deuen totes als vells i les dolentes als joves, o vice-versa? ¿En l'hermosura d'una rosa s'hi veu jamai l'edat del roser o en la dolçor d'una magrana la del magraner que l'ha produïda?

Si'l talent, el gust o el geni és un privilegi de la joventut, tots havem estat joves i tots podem haver gaudit de semblant benefici. Per lo contrari, si el escriptor sols pot produir obres de veritable mérit durant la seva edat madura, és inútil posar-li barreres i entorpiments, quan siga vell en son art, també farà lo que hagin fet sos predecessors.

Perxó resulta ignocent parlar de joves i vells en art, aixís, en termes absoluts i generals; perque com la producció artística és patrimoni de totes les edats de la vida, segons ens demostra l'història literària i la vida particular dels artistes, no hi pot haver joves ni vells monopolisadors d'aquesta divina creació humana.

Mes lo que és fals en lo que toca a la Humanitat, és desgraciadament cert en la part que'ns pertoca a nosaltres, a Catalunya. Els catalans ens havem empenyat en espatllar lo que la naturalesa ha fet savia i justament i avui creiem amb veritable fanatisme que'l fer bona literatura, és cosa de joves o de vells, segons el camp on ens trobem. Els vells diuen: aquests joves són una colla de barbamecs presumptuosos que no han fet ni faran mai res de bó; mentres que'ls joves diuen també: aquests vells són una colla de miloques o patums que han perdut el temps escrivint creient que feien literatura. ¿Quins tenen raó? ¿els joves o bé'ls vells?

Si jo, exempt d'aquestes folles preocupacions, hagués de judicar la qüestió, no escoltaria paraules ni invectives de l'una banda ni de l'altra, i acudiria a les obres'llurs.

Que'm perdonin els joves, pero en les donades literaries que guardo entre'ls molts plec de mes carteres i en l'arxiu ja bastant copiós de ma memoria, veig que hi ha, en favor dels vells, una gran superioritat d'obra, tan en quantitat com en qualitat. Ja sé que ells han treballat més anys, perxó són vells, i que'ls joves tenen encara molt de temps per endevant per fer potser lo que no sapiguem fer els vells, però de lo que té de venir no pot parlar-se'n sense exposar-se a grans fracassos, i després que de l'obra que facin els actuals joves en la seva edat madura, també devem pensar que será judicada amb passió i menyspreu per els joves que'ls succeeixin. I aixís eternament.

Si existeix una divisió més o menys aproximada que parteixi en dos bands els escriptors catalans, baix la base de joves i vells, aquesta divisió deu establir-se conjuntament amb la implantació de la reforma ortogràfica. Tots els qui feren la llur obra amb l'ortografia antiga, deuen considerar-se com a vells, i tots els que s'han criat al calor de les dites reformes, deuen tenir-se com a joves. Aixó no vol dir que tan en un band com en altre, no hi hagi esperits de joves i vells, malgrat l'ortografia, pero és cosa segura i innegable, que si a cada costat hi ha un centenar d'escriptors, els noranta nou se plagen a gracienc dins d'aquesta divisió. Crec que no hi ha altre medi de buscar una linia divisoria més justa o aproximada.

Ara bé; ¿qui hi ha entre'ls vells? Naturalment que entre aquests també s'hi troben esperits més o menys vulgars com en Codolosa, superficials com l'Arús i Arderiu, amanerats com en Pitarra i en Pelai Briz, o conceptuosos i d'estrofes enmotllades com l'Ubach i Vinyeta, encara que tots ells animats per un esperit creador i profundament catalá, mes mireu-vos també quin floret de noms gloriosos, quin estol de mestres ungits per la má del geni de la Poesía i de la Sapiencia. Balaguer, Verdaguer, Guimerá, l'Apeles Mestres, en Mateu, en Llorente, en Querol, els Aguiló, en Collell, l'Aulestia, l'Almirall, en Torres i Bages, en Quintana, els Bartrina, en Blanch i Cortada, l'Anicet de Pagés, en Milá i Fontanals, en Rubió i Ors, l'Oller, en Pin i Soler, els Bofarull, en Vilanova, els Alcover, en Ruir, na Manela dels Herreros, la Victor Catalá, la Massanés, i moltíssims d'altres que tots bé prou sabeu, perque llurs noms no poden esborrar-se per més que faci la mala voluntat de les modernes generacions, llurs noms son com les estrelles del cel, que no pot apagar-les el buf de cap bailet de la terra, per entremaliat que sigui.

¿Es, doncs, que totes aquestes gents son patums, i lo que han escrit coses despreciables?

Entre nosaltres, jo no conec res més ardent ni més patriótic que'ls versos d'en Balaguer escrits entre'ls anys 1850 i 1870. Jo no he llegit res més grandió ni més delicat al ensemps que l'obra tota de Mossén Cinto, ni més pintoresc i lluminós que lo d'en Llorente, ni més noble i elevat que les odes d'en Querol i les d'en Quintana o les poesies de l'Adolf Blanch, ni més intens i filosófic que les d'en Pagés de Puig i les dels Bartrina, ni més esclatant que les d'en Mateu, ni més trágic i ressonant que les d'en Guimerá, ni més humá que la prosa d'en Ruir i la Victor Catalá, d'en Pin i Soler, l'Oller i en Bertrana; ni més verament popular que lo dels Alcover, l'un en vers i l'altre en prosa, lo mateix que'ls quadrets d'en Vilanova, ni hi ha tampoc folkloristes com en Milá i Fontanals, l'Aguiló i en Maspons i Labrés. Tampoc entre'ls joves conec periodistes del tremp del Aldavert, en Franquesa i Gomis, en Roca i Roca, en Pelai Briz amb son *Gay Saber*,

i en Güell i Mercader, ni hi despunten historiadres ni investigadors com en Sampere i Miquel, l'Aulestia, els Bofarull, en Botet i Sisó, en Pella i Forgas, en Balari i Jovany, en Brunet i Bellet, etc., etc.; ni filosops i moralistes com en Torres i Bages, ni comediògrafs com l'Arnau i en Feliu i Codina (1) ni tractadistes polítics de la tallà de l'Almirall, en Domenech i Montaner i en Prat de la Riba, i en fi, res hi ha a Catalunya tan admirable com l'obra de tots ells, per vells que siguin, car jo veig en l'obra de tots, tots els complicats batecs de l'ànima catalana, i entre tots, formen un cos de literatura nacional que podria honrar a un poble molt més gran que'l nostre si Catalunya no'n sigués mereixedora.

¿Hi ha potser algun nou geni, entre la nostra flamant joventut literaria, capaç d'entonar, com en Clavé, una nova *Maquinista*, un nou *Pel Juny, la falç al puny*, una altra *Brema*, uns altres *Pescadors* i un nou idili comparable al *Somni d'una Verge*?

¿No ha dit el capitost d'aquesta joventut, en Josep Carner, que en Clavé era un dolent music i un pitjor poeta? ¿Qué no diran els seus deixebles?

I en Clavé, malgrat els seus defectes, és el geni més gran que ha produït la nostra Renaixença, és l'Orfeu català, és un semi-Deu, és el Geni, el Poeta, el Trovador!

Pego una mirada interior cap als recons de ma memoria, i veig com en un cel, dins les foscuries de ma intel·ligencia, brillar unes estrelles que's diuen *Canigó, Oda a Barcelona, A la Verge de Montserrat, Epistola a un amic, Lo Castell feudal, La Veu de les ruïnes, Lo Sometent, La gent del any vuit, ¡Pobre Patria!, Brindis als pobles oprimits, Margaridó, Mar i cel, Poblet, La barraca valenciana, L'Any mil, Marines i Boscatges, Drames rurals, Solítut, Vilaniu, l'Historia de Catalunya, Lo Catalanisme, La Jove Catalunya, La Nacionalitat Catalana, La Tradició Catalana*, i mil estrelles més de les de més gran magnitud que puguin mostrar les altres literatures.

¿Es que'ls humoristes d'ara valen més que aquells ingenis que's deien Albert Llanas, Robert Robert, Eduart Aulés, Antoni Feliu i Codina, Pau Bunyegas, Serafí Pitarra, Tomás Padró, Antoni Vilanova, i demés que redactaren i il·lustraren *Lo Tros de Paper, Lo noi de la Mare, L'Avi, La Pubilla, La Rambla, Lo Nunci*, i altres periòdics per l'istil?

I són tots aquests homes que feren quelcom més que sembrar arena en comptes de forment en els solcs oberts per l'acerada rella del seu geni en els camps aleshores herms de la patria espiritual catalana.

I encara que no haguessin fet altra cosa que rompre la terra, exermar, llaurar el camp, ja haurien fet prou, sa llabor mereixeria nostra reconeixensa i nostra admiració i tindriem un deure envers d'ells, quan ens haurien deixat la terra a punt de sembra, per a que'ls joves prosseguissin en la gran obra nacionalisadora de la nostra literatura. Mes, sobre aquesta terra llaurada, qué hi han sembrat els joves si ells sols hi llençaren esteril arena?

Digueu-ho, si algú de vosaltres ho sap. Jo no podria. I no és, no, que'ls guardi cap rencor de vell, és que'ls estimo molt i no'ls podria prodigar totes les alabances que jo desitjaria.

JOSEP ALADERN.

(1) L'Iglesias, en Puig i Ferrater i en Pous i Pagés, dramaturgs de vera soea catalana, no poden esser compresos entre aquesta flamant joventut.

EL CAMINANT

EL caminant torna a la seva terra. Hi torna vell, havent-se'n anat jove; hi torna miserable havent-se'n anat ric d'il·lusions.

Quan la va deixar la seva terra? Prou que ho recorda, tot fent la ruta.... Era allà baix, a la ciutat.... Cremaven vells edificis, espetegaven els fusells, roncava'l canó. Fum de petroli i fum de pólvora ennegrien l'espai.... De sobte, va arribar-li com un raig de claror.... «¡Estem perduts!...» I va fugir pel món enllà.

D'ensá d'aleshores, no sab sinó que ha treballat sempre, que no s'ha plantat mai en lloc i que ha voltat la terra en tots sentits, escoltant i aprenent tota mena de parles, fóra la seva, que amb prou feines recorda. I per tot arreu ha estat miserable, com alla baix, an aquella ciutat d'on va fugir. Perxó ara, al sentir-se a la posta de la vida, li han vingut ansies de tornar a la seva terra. I, ja fa mesos, anys i tot, que va emprendre la via, amb el cos encorvat pels anys i la espatlla segada pel cordill del sarró que hi porta,—senyal de paupertat i patrimoni de miseria.

.....

El caminant ja és a la seva terra, pero no s'hi sent encara. La seva llengua li sona com a un parlar estranger. Feia tants anys.... tants anys, que no la sentia!... Travessa ciutats, travessa viles, travessa pobles... La gent s'aparta d'ell amb certa por supersticiosa. Té un aire tan foraster el mendicant! parla d'una manera tan estranya i porta en l'accent tantes sentors d'altres accents!... Les paraules que serveixen per a implorar caritat, ni tan sols les recorda. I fins que les seves orelles s'han acostumat al «Deu vos ampari» o al «Deu vos en do», no se li acut invocar l'amor de Deu.

I tira avant, cap a la gran urbs que va deixar un dia entre rojors d'incendi i espetecs de fuselleria i roncar de canons. A la gran ciutat, no s'hi sentirá tan d'extranger, perque alla sí que hi ha gent de totes bandes de la terra. I allà potser no li exigiran el nom de Deu, en qui no creu ni espera.

.....

El caminant ja és a la ciutat. I el seu pit blexa amb forsa. Pero és aquesta la ciutat qu'ell va deixar? La vida hi bull com abans, el moviment hi axorda, mil crits i traqueteigs ho estremeixen tot....Els edificis que va deixar-hi fumejant, tornen a aixecar-se i alguns ja porten patina de velluria. I és hermosa la ciutat. Pero'ls vagamons no hi tenen la vida i el caminant, abans de deixar-se pendre la llibertat que

algun temps l'havia fet fugir, fuig altre vegada.

És estranger... Per tot és estranger...

.....

Un dia, al travessar per un poble, se sent gairebé a casa. Ha vist agitar-se una munió de palmes i rams sota un cel que resplandia de blavors. I una alenada de primavera l'ha extremat.

El caminant va sent petit, petit, i es veu agitant una d'aquelles palmes i enronat de perfums d'incens i cera fosa...

—Obríu, que volem entrar!— criden veus infantines.

I ell també voldria entrar, pero qué hi faria la seva miseria entre l'alegría de la diada?... No, no, val mes fugir... fugir ben lluny, cap a les terres lliures.

Mes, pel camí, el caminant somnia. Somnia en aquells diumenges de rams del seu poble, quan encara ell no sabia lo que eren odís, perque al seu voltant no més hi veia amors. I la passió del Crist, tal com la veia d'infant, li reviu tota, misteri per misteri. Ara són els saions brandant els assots; ara és la Verge amb les set espases clavades al pit; ara és el Cirineu ple de bondat que ajuda a dur la creu al Deu-home.

I tot aixó ho veu el caminant en professó, a la llum de les atxes que porten llargues corrués de congregants, tots vestits de negre, com abrigats de fosca.

.....

Qué ho fa que'l caminant senti un consol? Ell no s'ho explica, pero'l consol hi és.

Quí sab si hi anés al meu poble?—pensa.

No n'és molt lluny, ja... Diumenge, dilluns, dimars... Sí. sí... El dimecres podrà arribar-hi i reveure aquell Nazaré dolorit que de criatura li feia tanta basarda i que ara potser el consolará... Com, potser?... Ben segur!... Veurá el Nazaré, veurá la Verge dolorida, veurá els saions, veurá el Cirineu... Pero, és que n'hi ha de cirineus?... És que no hi ha saions arreu de la terra?

El caminant apreta el pas de sol a sol i fins entre la nit. I dorm a la serena hores comptades, sempre amb aquell dalé, sempre amb aquella fam de reveure el seu poble, on no's trobará estranger.

I passa un sol i en passa un altre... El caminant no veu encara el poble, pero ja el pressent... Hi arribará a la posta del dimecres, an aquella hora de calma i de misteri en que l'avia l'acompanyava al temple a veure les representacions de la passió de Crist que al endemà recorrien brandant els carrers del poble, entre la multitud admirada i relligiosament adolorida.

Oh com batega el cor del caminant!

.....

El sol del dimecres ja está a punt de colgar-se...

...«No és aquell el poble?...»

El caminant el veu, pero no el coneix... Què s'ha fet el campanar de pedres brunes, que ara no el veu? I qué significa aquell altre campanar que s'aixeca atrevit per demunt de les teulades, com si volgués esquinsar els núvols?

Avant, avant!... Ja entra al primer carrer, ja enfila la pujada que conduïa al temple, ja n'engolfa les escales...

La gent se'l mira amb extranyesa. Ningú el coneix al caminant. Tampoc allí és a casa!

I amunt, amunt, arriba a la porta. On és el temple... el seu temple?

Una vella, a la que ho pregunta, fa un gestic d'extranyesa...

—No'n fa pocs d'anys que'l varen cremar.

—I els misteris?

—Ja no se'n parla.—

El caminant cau defallit i, quan se desperta, se troba a un recó de graonada. A seu demunt, vola un gran arc... És la entrada d'una mena de catedral aixecada per la pietat del poble, en substitució del antic temple humil.

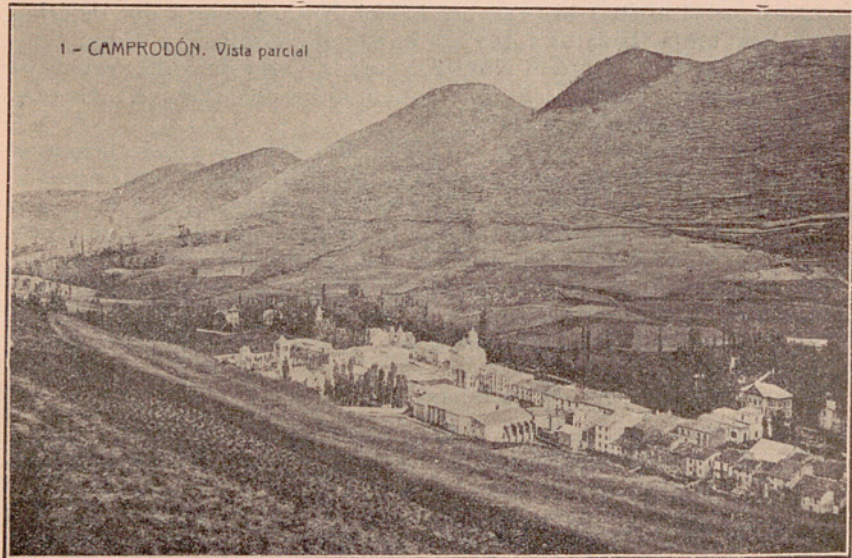
.....

I el caminant fuig de la seva terra, en la que se sent més estranger que arreu del món.

I camina i camina sense patria, sense germans. Camina sempre trist, sempre callat. No més, de tant en tant, els seus llavis mormolen confosament:

—Ves per que havien de cremar-la... aquella!

JOSEP MORATÓ.

LA AUTONOMIA DE CATALUÑA

Si Cataluña no ha caído en una completa insensibilidad, a pesar de la decadencia que comienza en el siglo XVI, y del desgobierno que ha compartido con las demás regiones españolas, se debe a que, a través de los años y de todas las vicisitudes, ha conservado la fe en su salvación, y la esperanza, á prueba de contrariedades y desengaños, de que llegaría a obtener su autonomía. Y en estos momentos cree el pueblo que ha llegado su hora. Presiente que está cercano el instante de la realización de sus esperanzas, que nunca ha abandonado. ¿En qué se funda esta convicción? Es imposible precisar nada en concreto. Pero el hecho es que el pueblo, guiado por su admirable instinto, está seguro de obtener, dentro de un corto plazo, su victoria.

Inútil es repetir que esta aspiración de la autonomía la comparten todos los ciudadanos, cualesquiera que sea su condición y convicciones, y, por consiguiente, todos los partidos políticos. La autonomía es, pues, un sentimiento, un ideal que constituye en estos momentos la disolución de las viejas oligarquías, el punto de apoyo de la palanca que ha de levantar a España de su presente postración.

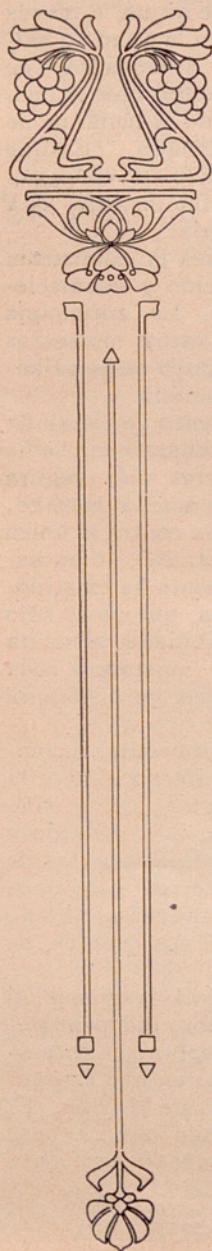
Según algunos insensatos, se afirma que el movimiento de Cataluña ha de producir el desmembramiento de España. El separatismo se ha esgrimido preferentemente por los oligarcas como arma más segura para sostener su dominio. Tal proceder ha causado mucho estrago, soliviantando el sentimiento patriótico de los españoles contra la única afirmación en que podían fundarse algunas esperanzas. No; no ha habido ni hay en Cataluña separatistas. Lo que ciertamente ha existido, existe y existirá mientras no se resuelva este problema, que no es sólo de Cataluña, sino de toda España, es una incompatibilidad absoluta entre sus aspiraciones y las vergüenzas a que se ha sujetado a toda España hace siglos, con diversas formas y modalidades, pero siempre en beneficio de camarillas y oligarquías.

La autonomía a que aspiramos los catalanes es, ciertamente, incompatible con todo eso; es un ideal, un sueño, y el manifestar esto es la razón de su triunfo. No queremos la autonomía para un partido, sino para todos los catalanes, ni para determinada clase social, sino para todas. Queremos la autonomía para abrir de par en par las puertas de Cataluña, para que todos, con nuestro modesto esfuerzo, pongamos nuestro grano de arena en la obra de la civilización universal al lado y con la colaboración de las regiones de España y de los pueblos de Europa.

La autonomía de Cataluña significa, para las demás regiones, el triunfo de los intelectuales sobre la rutina, y del hambre independiente y libre sobre los resellados; el del pueblo español sobre sus opresores. Queremos la confraternidad. Sería suicida pensar en una Cataluña hermética, sin comunicación con los demás pueblos de España. El pueblo catalán presiente instintivamente que ha llegado su hora; pero téngase bien presente que lo es a la vez para la España nueva, para la de los nobles ideales y los altos destinos.

J. AGUILERA.

En la ditxa del retorn.

¿L'escoltarás altra volta l'armonía
 del meu himne d'amor a cau d'orella?
 En l'hora baixa, quan se fon el dia
 i ve a mirar-te la primera estrella,
 mos cants desgranaré que abans solia
 —de nostres cors apresonera anella—:
 jo guardo avar la meva poèsia
 per tu que tens el dó de tornar bella.

I quants anys desterrat a esta negrura,
 lluny d'excelsos clarors, aimada meva,
 per companys les tristeces i els agravis.
 Me manca aquí la mel de ta dolçura:
 que bresca n'és la roja boca teva
 i abelles incansables els teus llavis.

MARIAN VILAMAR.

Per a Passar l'Estona

Gent madura

- ¡Com passen els anys!... Sembla ahir que erem veïnes del carrer de Flassaders.
 ¿No se'n recorda, donya Ramona?
- ¡No me'n parli, senyora Angeleta!
- ¡I d'això, a ben segur que si comptessim ja ha passat mitja centuria.
- Miris: una servidora per la Candelera en farà setanta-cinc, i allavors....
- Vostè rai que encare és jova: jo, que per la Mare de Deu d'Agost ja'n vàreig complir vuitanta.
- ¡Doncs cregui que'ls porta bé! Ningú'ls hi faria.
- Sí, però aquests ja són al sac, i ningú me'ls treu de sobre.
- Tot lo que vulguí, però vostè, gracies a Deu, no té cap tara al damunt seu i això fa que's conservi tan fresqueta.
- ¡Ai filla, no digui això, perque de penes i treballs!....
- ¿Quí no n'ha passat en aquesta vida?....
- Però, ¿còm jo?.... No digui, senyora Angeleta.
- Sí, dòna, sinó que vostè ha sapigut sempre conformar-se.
- ¿Què volia que fes?.... ¿Tirar-me d'un balcó a baix?....
- ¡Això, mail!.... ¡quín disbarat! sobre tot si vivien en quart pis. Parlant ara d'altra cosa: el senyor Josepet ¿és viu o mort?
- ¿El marit d'una servidora?.... ¡Ai el fill meu del meu cor!.... Si fa catorze anys que repasa.
- No estranyi la pregunta, com que una no sabia....
- Doncs sí, senyora: al arribar de l'Habana, i quan tot semblava que'ns venia de cara, se va morir.
- Sempre ho veurà aixís: quan un menys s'ho pensa els polls piquen.
- ¡Pobre Josepet!
- Ara'm sab mal d'havern-hi sortit a parlar.
- ¡Si vostè l'hagués vist quan va arribar de viatge! Semblava un formatget, de tan grassó que estava, quan de la *noche* a la *mañana*, i com si me l'haguessin malmirat, va anar fonent les carns fins a quedar com un pal de mosquitera. Com que una servidora mai ha tingut cap pèl de tonta, al veure que'ls pantalons no se li aguantaven i que les cames li feien *higa*, com diuen els *americanos*, tot seguit vàreig pensar: Aquest home te la vol fregir.... i, justa la fusta, miris si'm vàreig equivocar, que als quinze dies de pensar tal com li dic, ja portava dol per ell.
- ¡Carambes!.... ¡quín ull que té, donya Ramona!
- No l'envejo a ningú; es un dó que Deu m'ha donat.
- Que per molts anys li conservi.
- Moltes gracies, en vida de vostè.
- Doncs, ¿que potser no li varen entendre'l mal?.... Molts cops els metges no hi veuen prou i el pobre malalt ho paga.
- ¿Què diu?... ¡Una servidora ho va tenir de pagar tot, els mals de cap varen ser per a mi!... malaltia, enterro, misses.... Li dic que'm va costar un grapat de pessetes.
- Sempre hi ha qui s'aprofita de les llàgrimes dels altres.
- ¡Per a més desgracia, als vuit dies de ser enterrat, se'm va morir el lloco que m'havia portat d'aquelles terres.
- ¡Ai pobre animaló!... Quí sab si l'enyorava.
- ¡Tan aixirit que era!... Cregui que li hauria donat gust el sentir-lo.
- ¿Què era enraonador?....
- Ja ho crec, en el poc temps que'l tenia ja havia après de dir tres renecs, xiulava la Marxa Real i un troç de la Marsellesa.
- ¡Sí que era instruit!
- ¿No li dic?... Era l'enveja del veïnat.

—A ben segur devi morir de tristesa, com que era una bestia que tenia tant de coneixement....

—No, senyora; va ser una minyonota del pis de sobre, que per la finestra de la cuina li va tirar julivert, i està clar, a les poques hores estava de cos present. Això sí, la vàreig citar i la varen condemnar a que'm pagués el gasto d'haver-lo fet dissecar.

—Molt ben fet. ¿I encara'l guarda?...

—*Vaya*, i que és el meu company de fa molts anys. Com que'l pobre Josepet no s'havia volgut mai retratar, vàreig pensar, aixís quan vegis el lloro pensaràs en el difunt.

—Ben pensat. ¿I potser el té damunt de la calaixera?...

—El tinc a la tauleta de nit: està enfilat a una branqueta i amb una de les potes aguanta....

—¿Un parell de cireretes?

—No, senyora: la dentadura postissa que duia en vida'l meu difunt marit.

—¡Ai mare, quín acudit que va tenir!

—Va ser tot una pensada meva.

—I on està ara?

—Al cementeri vell, illa segona...

—No: vostè vull dir.

—¡Ah!... ¿Una servidora?... Angels, trenta-dos, quart pis, segona porta. Abaix a l'entrada hi ha un ataconador i al davant venen xocolata per a parteres.

—Ho tindrè present.

—¿Vindrà a veurem?

—Li prometo, sols sigui per veure'l lloro.—

SANTIAGO BOY.

SPORT

BLANCO Y NEGRO - CATALUNYA. Janer 5. Dimontri de bolsheviquisme! Sembla talment que algun dels seus terrorífics tentacles s'hagi allargat fins al camp de foot - ball, fent presa dels *Blanco y Negros*, doncs aquests nens van jugar amb una ferocitat tal, que'n Lenine i en Trotzky són uns angelets sense fel al costat d'uns germans Pollan, que a deixar-los fer, amb una mica més converteixen el *team* en un sac d'ossos. Sort d'una formidable canonada d'en Mercadé, la qual ens va posar en disposició d'apuntar-nos un parell de punts, que bona falta ens feien, o sinó, Mare de Deu! ens passava com al «Asturias», al qual, vulguis que no, li van fer fonedís un *goal*, mercés a les paternals disposicions de la Lliga, que sempre mira pel débil.

CATALUNYA - AGUILA (de Pachuca). Janer 26. No sabem per quin miracle del cel es va trovar complert el nostre *team*. Els nostres s'aliniaren aixís: Segon, Fernández, Lujambio, M. Mainou, San Emeterio, Mercadé, Méndez, Escudé, Riquer, Gil i Molas. Eh, que'ls hi sembla? En Molas altra vegada al primer *team*, i aixó que ja estava retirat al quarto dels mals endreços. Però en fi, ja sabeu alló de: *Cuentan de un sabio que un dia....* Sobretot que com el partit es va guanyar per la simpática anotació de tres a zero, no se li van trobar pels a la sopa, havent-hi elogis per a tothom, especialment per a en Lujambio, San Emeterio i Mercadé, quals defensaren tan bé els seus llocs, que'ls *Aguilas* no arribaren a tocar la porta catalana. Hi hagué dos *corners* colossals, un d'en Mainou i un altre d'en Mercadé, entrats a cops de cap per en Riquer, i un.... *contrary* des de la línia de terme enrera, on en Gil, com qui no ho vol, hi posà el caparró, i pilota endintre!

No hi va haver més escàndols que'l provocat per l'indecissió del jutge, que creia *off-side* aquest últim *goal*, i el que feien una colla de bailets, aplaudint constantment an en Molas.

QUIMET.

PUTXINEB·LIS

Per si no n'hi havia prou amb que an En Casals ens el hagin exhibit en la plaça de toros, com si es tractés d'oferir-nos l'art sublim d'un *Maletita* qualsevol, o les excel·lències culturals d'una lluita entre un lleó i un bou, encare ha tingut que ser víctima el nostre cel·lista de la literatura *juaniquesca*. Les invitacions per a la recepció que se li feu en el Orfeó, diuen que aquesta se li prepara: «en prova d'admira-ció artística i fraternitat germanívola».

I el deixar d'invitar a socis que estan al corrent de pago qué és, *fraternitat germanívola* o *admira-ció artística*? Té la paraula el senyor Juanico.

Der Demokrat, després de quinze dies de fer malves, ha sentit una veu que li deia: *levántate, Lázaro!* i ja el tornem a tenir més viu que mai. Torna del seu viatge al altre món molt més ben informat que avans. I si no ho creuen, vegin lo que diu referint-se a la visita d'En Casals al Orfeó: «*A la hora de los brindis, el señor Enrique Granados, atildado escritor catalán, pronunció un sentido brindis*». (!!!)

Noi, que bé portes el compte de les víctimes dels teus kulturalers amics!

«Espanya Moderna» explica a la seva manera l'incident ocorregut en el Orfeó la nit de cap d'any, dient que tothom que s'hi trobava xiulà la Marxa Reial. Apart que no es necessita ésser anti-espanyol per a xiular-la, doncs n'hi ha prou amb ésser anti-monàrquic, nosaltres debem dir-te, encare que ja ho sabs, que'ls dels xiulets no foren sinó dos o tres; tots els altres concurrents l'aplaudiren. Nosaltres estem amb els segons: respectem lo dels altres per a que'ls altres ens respectin lo nostre. Avans de la Marxa, es tocaren per dugues vegades «Els Segadors» i tothom ho trobà ben fet. A qué venia, doncs, una intemperancia tan fora de lloc?

I amb motiu de les eleccions al Orfeó, us explicaré un conte:

En Joan vol obsequiar a la seva familia amb un suculent pastell.

Prepara la farina, el sucre, la mantega, els ous, etc. Comença a fer el pastell. Ve en Pere, germà d'en Joan, i hi aboca sal en lloc de sucre. Ve en Berenguera, terç germà, i hi afegeix mantega rancia.

Quan el pastell queda llest, en Pere i en Berenguera diuen an en Joan: «Ves, portal-l tú mateix».

En Joan, tot cofoi, fa la seva presentalla. El papa, tan bon punt ho tasca, diu enfadat: «Quí ho ha fet, aixó?» En Pere: «Jo no, papa» En Berenguera: «Jo no, papa».

En Joan baixa els ulls, el papa me'l agafa i l'apallia de valent. En Pere i en Berenguera riuen per sota del nas. En Joan, tocant-se els nyanyos, els hi diu: «Moltes mercés, germans».

Máxima:

Fes-te'l pastell tú tot sol
per que no't surti bunyol.

JORBA.

Visca Espanya!

DE COL·LABORACIÓ.

En aquests moments històrics per a Espanya i per a Catalunya, molts sostenen que'n el Congrés espanyol s'està discutint la sort de Catalunya, quan en realitat lo que s'està discutint és la sort de tota Espanya, com aixís ha acabat per reconeixe-ho la premsa de Madrid. Catalunya tè ja el seu camí traçat i no hi haurá poder humá que la deturi; nosaltres, els del tot o res, no podem perdre el temps amb transaccions ridícoles que no serien mes que remeis del moment; nosaltres volem per a Catalunya un remei radical, doncs els mals quan es fan crònics no tenen cura i per tant hi ha que combatrel-s a temps fins a exterminar-los.

Dins d'Espanya es creu, encare que sense cap justificació, que nosaltres els catalans al parlar de Catalunya, ho fem amb orgull i amb certa vanitat, quan el catalá no ha sigut ni ha tingut mai aquest caràcter; lo que hi ha és que compremem nostre propi valer, i desitjem que s'ens reconegui tal i com son, doncs Catalunya és admirada arreu i fins temuda dins el món industrial. Catalunya, essent espanyola i volguent seguir essent-ho, sols és desconeguda dintre d'Espanya (hi ha que confessar-ho amb tristèça) i perxó avui, quan cansats de demanar en vá ens aixequem per a exigir, part de la península protesta de nostres aspiracions i requereix del poder central es desconeuguin nostres demandes i més encare, nostra nacionalitat.

A nosaltres res ens faria tot aixó si no vingués precedit de certes menaças, doncs pot succeir amb aquests actes i la forma de realitzar-los, que tornin aquells tristíssims temps d'odis, lo qual debem defugir uns i altres per a bé de tota Espanya.

Una de les demandes que més ens combaten i que no s'ens vol reconeixer, és l'ús de nostra parla, nostre idioma. Nosaltres no és que vulguem desconeixer la llengua de Cervantes com idioma oficial; però tampoc podem tolerar que s'ens negui l'oficialitat de la nostra dintre de casa. Catalunya aima tant lo seu com sab respectar lo dels altres, i ho prova el no haver protestat mai de les aspiracions o exigencies de les altres provincies. Doncs si és aixís, perquè aquesta oposició constant a tot lo que demanem nosaltres? Es potser que Catalunya demana més que les altres regions? No és nostra la culpa si elles es conformen amb menys. Tan-de-bó tothom demanés més, doncs aixís tindriem Espanya, perquè lo que avui tenim mercés al centralisme, és sols un recort trist de *nostra Espanya*. Tota l'Amèrica espanyola que tanta sang costá a nostres avant-passats, encare estaria amb nosaltres, agraits i orgullosos de nostra germandat, enlloc del desamor, fins a cert punt justificat, que senten a tot lo que respira espanyolisme; la bandera *rojo y gualda* al costat de la regional respectiva, encare onejaria amb orgull i com a mare, en molts llocs on avui resta plegada i sense més autoritat que'l respecte que se li deu com a emblema estranjer.

Convé recordar doncs, que aquesta Amèrica espanyola que avui no té res que veure amb nosaltres, començá demanant l'autonomia que avui demana Catalunya, i per haver-li estat negada, es van pendre molt més. Tindrà Catalunya que arribar an aquest cas? Creiem que no i aixís ho desitjem.

Perxó nosaltres, i justament perquè estimem a Espanya, encare que's digui lo contrari, fem obra de pau i de còncordia; perxó nosaltres des de fa molt temps, ens esforçem a fer-nos comprendre; voldriem que'ls nostres sentiments s' arrivessin a interpretar tal com nosaltres els sentim; que's mirés a Catalunya no amb l' antagonisme d' avui, sinó com a germana de les demés regions, i que nostra germanor fos de tal faisó, que cadascú per sí pogués donar el Visca! a la seva regió amb tota llibertat, sense por d'ofendre als demés; i que tots junts i de cor poguessim donar el crit de Visca Espanya!

JOAN SERDÁ.

En Casals en el Orfeó

El dia 30 del mes passat l'eximi cel lista català En Pau Casals visità l'estatje social del Orfeó Català, S. A. Amb aquest motiu, el Consell d'Administració de nostre casal organitzà una senzilla i formosa festa, el recort de la qual perdurarà en la memoria de quants hi assistirem.

A les set de la nit es presentaren nostra artista i la seva distinguida esposa Na Susagna Metcalf Casals, essent rebuts i introduïts al saló d'actes per la directiva, enmig dels aixordadors aplaudiments de la concurrència.

El secretari senyor Juanico, en nom del Orfeó donà en català la benvinguda als notables hostes, afegint que'n Casals figuraria en endavant com a soci d'honor de la societat, i que aprofitant la seva visita, se li pregava es servís descobrir el retrat de N'Enric Granados, col·locat en el esmentat saló. En Casals contestà també en català, agraint el modest i merescut homenatge que se li retia.

Després d'haver estat obsequiats tots els concurrents amb un lunch-champagne, En Casals feu un bell parlament sobre l'art i la vida del malaguanyat Granados, el seu íntim amic de la infantesa, i acte seguit recorregué la bariada senyera que cubria el retrat.

Aquest quedà col·locat a una banda del d'En Josep Anselm Clavé, havent-hi a l'altra el del propi Casals.

Poc després de les vuit acabava la festa, qual deixà molt satisfets als que pogueren gaudir-ne.

NAS.

Recort de l'àpet que per a despedir a nostra paisana, l'eminent arpista Na Esmeralda Cervantes de Grossman, tingué lloc en el Orfeó Català, S. A. el dia 12 de Janer últim.

NOVES

ORFEO CATALA, S. A. MEJIC. En l'assemblea extraordinaria celebrada el dia 12 de Janer últim, sigué aprobada la reforma que'n lo succesiu, en tractar-se d'eleccions de Consell d'Administració, cada accionista, sigui quin sigui el seu nombre d'accions, tindrà un sol vot, en lloc de un vot per acció. En tots els altres assumptes, subsisteix el vot per acció. Hi hagué molta lluita per a aconseguir aquesta mida democràtica, doncs el resultat de la votació fou de 332 vots contra 331. Es guanyà, doncs, per un sol vot.

En la mateixa assemblea quedaren reformats els articles corresponents de les Bases i Estatuts, i fou aprovat ampliar el terme que deu durar el Consell en funcions, a dos anys enlloc de un, debent-se renovar la mitat al cap del primer any.

També s'augmentà dit Consell amb els següents càrrecs: Comptador, Vice-Secretari i tres Vocals més; per lo tant avui la Directiva es compon de: President, Vice-President, Tresorer, Comptador, Secretari, Vice-Secretari, vuit Vocals, Comisari i Sub-Comisari.

«CATALUNYA» GROP NACIONALISTA RADICAL. SANTIAGO DE CUBA. Hem rebut tarja de convit i cartell de l'acte de Solemne afirmació Nacionalista, la realització del qual s'haurà portat a terme el dia 14 de Janer últim, sota el programa següent: Ofrena al Grop de les banderes Catalana i Cubana. Signatura dels Missatges que aquest Grop i demés entitats Nacionalistes Catalanes d'aquesta República adressen als Caps d'Estat dels pobles aliats. Cartell: 1. Himne Cuba, per l'Esbart Cantaire. 2. Parlament, per la Comissió Organitzadora En Joan Prat Parera. 3. Ofrena de la Bandera Cubana, per En Joan Escasans Olivella. 4. Ofrena de la Bandera Catalana, per En Antoni Renau Borrut. 5. Remerciament, pel Conceller en Cap En Miquel Ribes Mestre. 6. Parlament, pel Llic. Sr. Eudald Tamayo Pavón. 7. Parlament, pel Dr. Max Henríquez Ureña. 8. Finalitat del Missatge, per En Salvador Carbonell i Puig. 9. Himne Catalá, per l'Esbart Cantaire.

MARIA BARRIENTOS. Nostra eminent artista el dia 14 de Janer últim donà en el Teatre Nacional de l'Havana un concert a benefici de l'Escola Catalana de Música, de Barcelona, per a subvencionar als deixebles que van a estudiar al estranger. Fou secundada per l'Orfeo Catalá, de l'Havana, i ella cantà algunes peces catalanes. El concert tingué un èxit clamorós.

DE CATALUNYA ESTANT. En altre lloc trobaran els nostres lectors la correspondència que'ns envia nostre corresponsal a Barcelona, En Lluís Bracons i Padró. La mateixa porta fetxa d'Octubre últim, i fins avui arriba a nostres mans, degut a la censura.

VIATJERS. Nostre compatrici, el conegut industrial senyor Francesc Jordá, embarcà el mes últim cap a la Patria. Li desitjem feliç viatge i grata estada.

Ha tornat de Barcelona nostre amic En Joan Serdá. Benvingut.

COL·LABORACIO FEMENINA. En el número vinent publicarem dugues poesies, que sota el títol de «Dones Blanques», han estat dedicades a aquesta revista per la distingida poetisa barcelonina, Na Remei Morlius d'Andreu.

SENSE NOVETAT! Per primera vegada de des que publiquem aquesta revista, no ha ocorregut durant tot un mes, el de Janer, cap defunció en nostra colonia, que nosaltres sapiguem. Tan-de-bó que aquest estat perduri.

PUBLICACIONS REBUDES. «RESSORGIMENT» de Buenos Aires. Hem rebut el núm. 29, corresponent a Desembre últim, d'aquest ferm paladí de nostra causa en terres del Plata, i ens plau endreçar-li nostra coral salutació. Veiem amb joí que's tracta d'una revista molt ben escrita i acuradament presentada. Amb gust establim l'intercanvi.

«IRRINTZI», Buenos Aires. Núm. 186.

«LA REVISTA», Barcelona. Núm. 75.

«NACIONALISME», Badalona. Núms. 26, 27 i 30.

«PRO-PATRIA», Méjic. Núms. 45 a 48.

«ESPAÑA MODERNA», Méjic. Núms. 8 i 11.

FUNDADOR I DIRECTOR:
JOSEP BAUSA RABASA.

SECRETARI DE REDACCIÓ:
ESTEVE BLANCH.

ADMINISTRADOR:
ENRIC BAUSA.

Redacció, Administració i
 Impremta:

5ª Arcos Belem 75.
 Telef. Eric. 55-33.

Direcció per a correspondència:
 Apartat Correu 410.

Punts de venda i subscripció:
 Libreria de Frederic Ferrer,
 4^a S. Juan de Letrán, 54.

Tabaqueria de Josep Vallés,
 Av. 16 Septiembre, 37.

«Anita» Av. F. I. Madero, 57.

Representant a Barcelona:
LLUIS BRACONS PADRO.
 Carne, 56.

Preu de subscripció:

País.....\$1.00 trimestre.
 „.....\$2.00 semestre.
 Estranjer....Ptes. 5.00 „
 Número del mes..\$.40

S'admet col·laboració literaria i
 artística.

No's retornen originals, encare
 que no's publiquin, ni es sosté
 correspondència sobre'ls mateixos.

DIRECTORI.

*AMPLIFICACIONS
 DE FOTOGRAFIES.*

Albert Roca, 5 de Mayo, 27 desp. 13.
 Méjic, D. F.

*ARTICLES PER A LES
 ARTS GRAFIQUES.*

Josep Bausá Rabasa, 5a. Arcos Belem,
 75. Tel. Eric. 55-33. Méjic, D. F.

AUTOMOVILS, ACCESORIS

Piana i Mirabent, Av. Juárez, 66. Tel.
 Eric. 70-32. Méjic, D. F.

AUTOMOVILS, REPARACIO

Rafel Batllori, 4a. Enrico Martínez 35
 i 2a. Tolsa. Tel. Mex. 18-44 Morelos
 Méjic, D. F.

BARBERIA.

Mateo Balsells, 5a. Bolivar, 41. Méjic,
 D. F.

BRODATS.

«Anita» Av. F. I. Madero, 57. Tel.
 Eric. 41-42. Méjic, D. F.

CAPES.

«La Flor de América» Joan Gelada.
 Av. I. la Católica, 7. Tel. Eric. 80-50.
 Méjic, D. F.

«La Flor de México» C. Torrallardona
 i Germá. Bolivar i Capuchinas. Tels.
 Eric. Mex. Méjic, D. F.

«La Mallorquina» Andreu Paytuví.
 Av. 16 Septiembre, 47. Tel. Eric. 17-91.
 Méjic, D. F.

«La Moderna» Josep Balsells, 5a. Bo-
 livar, 44. Tel. Eric. 60-05. Méjic, D. F.

CAMISERIES.

«El Globo» P. Figueras i Cia. Av. 5 de
 Mayo, 20. Tel. Eric. 43-75. Méjic, D. F.

«Las Novedades» 2a. Bolivar, 22. Tel.
 Eric. 43-45. Méjic, D. F.

CANTINA.

Orfeo Catalá, S. A. Dalmau i Puig.
 2a. Bolivar, 21. Tel. Eric. 48-55. Méjic,
 D. F.

CARROCERIA.

Rafel Batllori, 4a. Enrico Martínez,
 35 i 2a. Tolsa. Tel. Mex. 18-44 Morelos.
 Méjic, D. F.

CONSERVES.

Iñesta Germans, 4a. Correo Mayor, 60
 Tel. Eric. 53-10. Méjic, D. F.

CONSTRUCTORS.

Safont y Bosch, Av. F. I. Madero, 10,
 desp. 5. Tel. Eric. 99-03. Méjic, D. F.

CORTINES-PORTES D'ACER.

Riba i Amigo, 8a. Ciprés, 242. Tel.
 Eric. 18-12 Mex. 509 Juárez. Méjic, D. F.

ESPECIFICS.

«Hemorroidina Basco» Domingo Basco y Pons. Apartat 2805. Méjic, D. F.

«Redención» Tónic Reconstituent. 1a. Moneda, 10. Méjic, D. F.

FARMACIA.

Farmacia i Drogueria del Seminario, S. Garcés Alemany. Seminario, 1. Tel. Eric. 26-56 Méjic, D. F.

FERRO, DIPOSIT DE

Ramon Segarra, 9a. Héroes, 148, bis. Tel. Mex. 3-99 Neri. Méjic, D. F.

FOTOGRAFIA.

Eusebi Vidal, 3a. San Juan de Letrán, 34. Tel. Eric. 43-57 Méjic, D. F.

FUSTERIA, TALLERS DE

Joan E-tefa, Calzada Piedad, 18. Tel. Eric. 94-88. Méjic, D. F.

M. Puig Maseras, Calz. Niño-Perdido, 41. Tel. Eric. 6-91. Mex. 402 Neri. Méjic, D. F.

FUSTES, MAGATZEM DE

M. Puig Maseras, Calz. Niño Perdido, 41. Tel. Eric. 6-91. Mex. 402 Neri. Méjic, D. F.

GARATJE.

Piana i Mirabent, Av. Juárez, 66. Tel. Eric. 70-32. Méjic, D. F.

GRAVATS.

Tostado, 6a. Magnolia, 141. Tel. Mex. 72-91 Negro. Méjic, D. F.

IMPREMTA.

Tallers Gráfcics de «CANIGO» 5a. Arcos Belem, 75. Tel. Eric. 55-33. Méjic, D. F.

JOIERIES.

Bonnin, 5 de Mayo, 57. Tel. Eric. 45-45 Méjic, D. F.

Joan Guerri, Av. F. I. Madero, 57. Tel. Eric. 9-25. Méjic, D. F.

LICORS.

Iñesta Germans, 4a. Correo Mayor, 60 Tel. Eric. 53-10. Méjic, D. F.

LLANTES.

Piana y Mirabent, Av. Juárez, 66 Tel. Eric. 70-32. Méjic, D. F.

LLEVAT, FABRICA DE

«La Flor» Torrallardona i Cia. 1a. Capuchinas, 33. Méjic, D. F.

LLIBRES CATALANS.

Tallers Gráfcics de «CANIGO» 5a. Arcos Belem, 75. Tel. Eric. 55-33. Méjic, D. F.

MATERIALS DE CONSTRUCCIO.

Francesc Codinach. Av. Chapultepec i E. Martinez. Tel. Eric. 489. - Mex. 489 Juárez. Méjic, D. F.

MISTOS, FABRIQUES DE

Almela, Montull i Cia. 4a. Gorostiza i Av del Trabajo. Tel. Eric. 90-54. Mex. 64-66 Negro. Méjic, D. F.

Ramón Roviroa. 2a. Mercado, 25. Méjic, D. F.

MUDANCES, AGENCIA DE

Francesc Gou, 1a. Capuchinas. 15. Tels. Eric. 1-77 Mex. 14-39. Méjic, D. F.

OLIS.

Iñesta Germans, 4a. Correo Mayor, 60 Tel. Eric. 53-10. Méjic, D. F.

PASTISSERIES.

«La Flor de América» Joan Gelada, Av. I. la Católica, 7. Tel. Eric. 80-5c. Méjic, D. F.

«La Flor de México» C. Torrallardona i Germá. Bolivar i Capuchinas. Tels. Eric.-Mex. Méjic, D. F.

«La Mallorquina» Andreu Paytuyí. Av. 16 Septiembre, 47. Tel. Eric. 17-91. Méjic, D. F.

«La Moderna» Josep Balsells. 5a. Bolivar, 44. Tel. Eric. 60-05. Méjic, D. F.

PUNTES CATALANES.

«Anita» Av. F. I. Madero, 57. Tel. Eric. 41-42. Méjic, D. F.

REPRESENTACIONS

Josep Bausá Rabasa, 5a. Arcos Belem, 75. Tel. Eric. 55-33. Méjic, D. F.

O. A. Carles, Av. Balderas, 62. Tel. Eric. 2-60. Méjic, D. F.

Iñesta Germans, 4a. Correo Mayor, 60 Tel. Eric. 53-10. Méjic, D. F.

RESTAURANT.

Orfeo Catalá, S. A. Dalmau i Puig, 2a. Bolivar, 21. Tel. Eric. 48-55. Méjic, D. F.

SABATERIA.

Sabateria del Elefant. Av. I. la Católica. 12. Tel. Eric. 25-79. Méjic, D. F.

SASTRERIES.

«El Globo» P. Figueras i Cia. Av. 5 de Mayo, 20. Tel. Eric. 43-75. Méjic, D. F.

«Las Novedades» 2a. Bolivar, 22. Tel. Ericsson 43-75. Méjic, D. F.

TABAQUERIA.

Tabaqueria Colón, Enric Dalmau. 4a. Bolivar, 45. Tel. Eric. 51-19. Méjic, D. F.

VINS.

Iñesta Germans, 4a. Correo Mayor, 60 Tel. Eric. 53-10. Méjic, D. F.

DOLCERIA I PASTISSERIA
LA MODERNA

5a. Bolivar 44 - Teléfon Ericsson 60-05

JOSEP BALSELLS

MEJIS, D. F.

Pa dolç per a desdejunis i Pastells calents
a totes hores,
Café, Xocolata, Gelats i Refrescos de totes menes.

SE SERVEIX A DOMICILI.

**AQUESTA CASA ES RECOMANA A LES FAMÍLIES
PEL SEU BON TRACTE I SERIETAT.**

CANIGÓ
REVISTA MENSUAL CATALANA

LLIBRES que acabem de rebre i que poden
adquirir-se en nostra redacció:

- A. Rovira i Virgili Lletres Catalanes, Vers i Prosa. Selecció de treballs d'autors antics i moderns. Llibre de 270 pàgs. En pasta \$ 3 00
- Francisco Curet (Director de "El Teatre Catalá") El Arte Dramático en el resurgimiento de Cataluña. Llibre de 406 pàgs. rústica „ 3,00
- Lectura Popular. Serie de 19 quaderns de 32 pág. Vers i prosa dels següents autors: Verdaguer, Guimerá, Rusiñol, Narcís Oller, Victor Catalá, Morera i Galicia, J. Morató, Folch i Torres (Josep i Manel), Frederic Soler, F. mili Vilanova, Marian Aguiló, Pella i Forgas, Coroleu, Boteti Sisó, Balari, Masferrer i Rogeri Crosa. La serie „ 2,50

Havent-hi un nombre limitat d'exemplars, preguem als interessats en adquirir-los, s'apressin a fer-ho. Les demandes del interior deuen venir acompanyades del import dels ports de correu i certificat.

Aquesta Redacció s'encarrega d'adquirir tota mena d'obres catalanes i de subscripcions a diaris i revistes catalanes, aïvis com a les de l'leccions de «Lectura Popular», «Novel·la Nova» etc.

AGENCIA DE MUDANCES

DE

FRANCESC GOU.

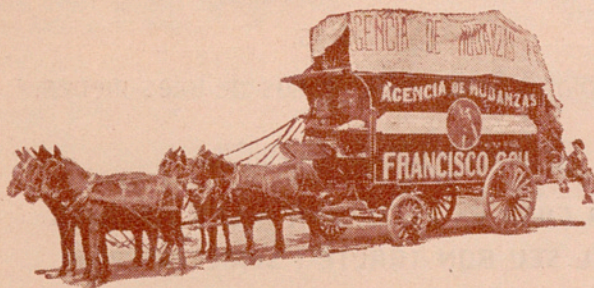
MUDANCES, EMBALATJES, EMBARCS I DESEMBARCS.

PROMTITUT I ECONOMIA.

Aquesta Agencia compta amb un excelent servei de

conductores per a transportar pianos i caixes de caudals.

Despatx: 1a. CAPUCHINAS 15.

Teléfans:

Mexicana 1439 -

Ericsson 177 - -

Méjic, D. F.

BARBERIA

Ambos Mundos

Mateo Balsells.

5a. BOLIVAR 41.

Servei Esmerat
i Higiénic.

Massatge Eléctric, etc.

MEJIC, D. F.

Bonnin

JOIERIA I RÉLLOTJERIA.

Av 5 de Mayo 57. Méjic, D. F.

Teléfono Eric. 4545

Tallers de Gravats,

Joiería i Relotjería

JOIES DE TOTES MENES

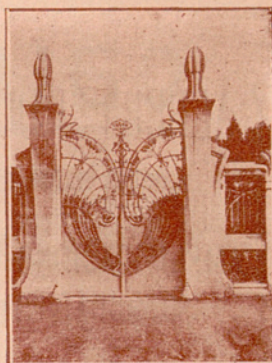
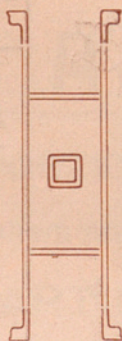
Els millors preus de la
Capital.

Carroceria i Ferreria

DE
Rafael Batllori.

Balconeria i tota mena de montures de ferro. Construcció i reparació de carroceries d'automovils i carros; pintura i vestiment dels mateixos. ▽ ▽ ▽ ▽ ▽ ▽

4a Enrico Martinez 35 i 2a. Tolsa
Tel. Mex. 1844 Mor. Apartat 2007. Méjic.

FARMACIA Y DROGUERIA DEL SEMINARIO

DE
S. GARCES ALEMANY

Despatx de Receptes escrupulós i
esmerat, per farmacéutics titulats

Gran assortiment de Medicines de Patent.
Articles per a Tocador i de Perfumeria.

SECCIO D'HOMEOPATIA

Tot als millors preus en plaça.

Seminario 1 MEJIC. D. F. Teléfon Eric. 2656

CIMENT PORTLAND, CALS GRASSA SUPREMA □ □
FABRICA DE TOTXOS, MAONS I REJOLS, FUSTES I
TOTA MENA DE MATERIALS PER A CONSTRUCCIO

FRANCESC CODINACH

AV. CHAPULTEPEC I ENRICO MARTINEZ
TELEFONS: ERICSSON 489 - MEXICANA 489 JUAREZ

MEJIC, D. F.

REPRESENTANT: JOAN TURU.

ALBERT ROCA

ARTISTA PINTOR

AMPLIFICACIONS DE
FOTOGRAFIES

Retrats al Crayon,
Acuarela, Pastel i Sepia.

5 de Mayo 27, desp. 13
MEJIC, D. F.

La España

Industrial

Taller mecánic de
Fusteria.

JOAN ESTEFA

CALZ. PIEDAD 18.

Tel. Eric. Méjic, D. F.

TALLER DE JOIERIA

— DE —

JOAN GUERRI.

AV. F. I. MADERO, 57 TELEFON ERIC 92.

ES FAN I ES REFORMEN JOIES
DE TOTES MENES.

ESPECIALITAT EN GRAVATS I ESMALTS

RIBA I AMIGO

CORTINES - PORTES D'ACER

Recomanem nostra

CORTINA ARTICULADA

8a. CIPRES, 242

TELEFONS:

Ericsson 1812. - - Mexicana 509 Juárez.

Apartat 4615.

MEJIC, D. F.

MARCA INDUSTRIAL

HEMORROIDINA - BASCO -

El Millor Remei per a la Curació
de les

MORENES

SENSE OPERACIO.

CALMA ELS DOLORS A LES PRIMERES CURACIONS

De venda en Drogueríes i Farmacies

DIPOSIT:

DOMINGO BASCO I PONS

APARTAT No. 2805. - - MEJIC, D F.

PREU DEL FLASC \$2.00

Fotografia Espanyola

EUSEBI VIDAL

3a, San Juan de Letrán 34 Tel. Eric. 4357

MEJIC, D. F.

Especialitat en Fotografies de Nens

Aquesta casa no cob'a luxe, perxó els seus preus
son econòmics

El Globo.

Sastreria i Camiseria.

TRAJOS A LA MIDA I TRAJOS FETS

P. FIGUERAS I CIA.

AV 5 DE MAYO 20

(Edifici "La Palestina")

TELEFON ERIC. 4375. - MEJIC, D. F.

REDENCION

EL TONIC RECONSTITUENT IDEAL

per a curar

L'ANEMIA, DEBILITAT GENERAL, DES-
GANA, TISIS, PALUDISME, ETZ. ETZ.

ROBUSTEIX L'ORGANISME

Preu de l'ampolla de 380 grs.....\$2.00

Dipòsit General: 1a, Moneda 10. ☐ Méjic, D F.

TELEFONS: ERIC. 66-94 MEX. 17-13 NERI

Dipòsit de Ferro i Metalls

Gran assortit de riells, viguetes
i tota mena de
material per a construcció

FERRO NOU DE TOTES MENES
COMPRA-VENDA DE TOT

Ramon Segarra

9a Héroes 148 bis Teléfons: Eric. 66-15 Mex. 3-99 Neri
MEJIC, D. F.

TOSTADO

GRABADOR

6a MAGNOLIA, 141
TEL. MEX. 7291 NEGRO
MEXICO, D.F.

Fotografia Espanyola

EUSEBI VIDAL

3a, San Juan de Letrán 34 Tel. Eric. 4357
MEJIC, D. F.

Especialitat en Fotografies de Nens

Aquesta casa no cob'a luxe, perxó els seus preus
son econòmics

El Globo.

Sastreria i Camiseria.

TRAJOS A LA MIDA I TRAJOS FETS

P. FIGUERAS I CIA.

AV 5 DE MAYO 20

(Edifici "La Palestina")

TELEFON ERIC. 4375. - MEJIC, D. F.

REDENCION

EL TONIC RECONSTITUENT IDEAL

per a curar

L'ANEMIA, DEBILITAT GENERAL, DES-
GANA, TISIS, PALUDISME, ETZ. ETZ.

ROBUSTEIX L'ORGANISME

Preu de l'ampolla de 380 grs.....\$2.00

Dipòsit General: 1a, Moneda 10. ☐ Méjic, D F.
TELEFONS: ERIC. 66-94 MEX. 17-13 NERI

Dipòsit de Ferro i Metalls

Gran assortit de riells, viguetes
i tota mena de
material per a construcció

FERRO NOU DE TOTES MENES
COMPRA-VENDA DE TOT

Ramon Segarra

9a Héroes 148 bis Teléfons: Eric. 66-15 Mex. 3-99 Neri
MEJIC, D. F.

TOSTADO

GRABADOR

6a MAGNOLIA, 141
TEL. MEX. 7291 NEGRO
MEXICO, D.F.

Un calçat de bon gust:

Una marca de calçat americá per a les
xamoses senyoretas del ROSER CATA-
LA, quina ha contribuït a fer famosa a la

Sabateria del Elefant.

Casa Central: Av. Isabel la Católica, 12.

Sucursal A: Av. Hombres Ilustres, 75.

Sucursal B: 3a Tacuba, 37. □ □ □ □